

הערת שוליים 4 - צילום סטילים, זירוקס, רנטגן ופקס

שי יגנץ - (סטילס), 4, 8
 לירז פאנק - (סטילס), 6, 7
 אביב טלמור - ראשט, מחזור שירים, 9-11, 14, 15
 קרן שביט - מתוך הסדרה 'Edward My Love' (סטילס), 12, 13, 23
 רמי מימון - 'Jonathan's Back, San Francisco' (סטילס, 2000), 16, 17
 אמן יריב - מתוך הסדרה 'שיעורי' (סטילס, 2000-2001), 18, 19
 שער, שער אחורי (זירוקס), 20, 21
 פרופי רנטגן - מחווה לניפס (רנטגן), 22
 מרסלו לאובר - קו התפר 1967 (1997) (סטילס), 24, 25
 רונה יפמן - Meeting Malda (סטילס, 2002), 26, 27
 ארי טרומן - (סטילס), 28
 יונתן ויניצקי - (זירוקס), 30, 31, 32
 אלכסנדר גרינפלד - (זירוקס), 34
 SALA-MANCA - (פקס, זירוקס), 35, 36, 37
 פיל וגליה קולקטיב - (זירוקס), 38, 39
 ד"ר מריינברג, ארגון רופאים אמנים (רנטגן, פוסטר, 1976), שער אחורי

- Shai Ignats (Photo), 4, 8
 Liraz Pank (Photo), 5, 6
 Aviv Talmor, "Rushes" (Poetry), 9-11, 14, 15
 Keren Shavit (Photo), from "Edward My Love", 12, 13, 23
 Rami Maymon (Photo), "Jonathan's Back, San Francisco" (2000), 16, 17
 Amon Yariv (Photo), from "Lesson" (2000-2001), 18, 19
 Covers (Xerox), 20, 21
 Prof. Roentgen (X-Rays), Homage to Niepce, 22
 Marcelo Lauber (Photo), 24, 25
 Rona Yefman (Photo), Meeting Malda, 26, 27
 Ari Truman (Photo), 28
 Yonatan Vinitsky (xerox), 30, 31, 32
 Alexander Greenfeld (xerox), 34
 SALA-MANCA (xerox&fax), 35, 36, 37
 Pil&Galia Kollektiv (xerox), 38, 39
 Dr. Marienberg, Comision of Physicians Artists (X-Rays, Poster), Cover

מערכת

עורכים: לאה מאואס, דיאגו רוטמן
 מעצבים גרפיים: נמטור ווגיד, שאואם האל
 עורכת לשונית: זהבית שטרן, אורית טנא

אנו מזוהים מקרב לב ל: זבורה ביטור, מאיה שליפר, אזקאל. מרים זניאל, אנדי ינגל.

הערת שודיים הוא רבעון לאמנות וספרות עכשווית היוצא לאור מטעם קבוצת האמנים sala-manca. מטרת כתב-העת היא להסיט לרגע את מבטו של היחיד מן המציאות התרבותית השולטת, אשר בעיני חברי המערכת אינה אלא ברובה תרבות שולית. המשימה היא להביא לחשיפה של יצירות אמנות שנוצרו הרחק מן הזרמים המרכזיים הקיימים. כתב-עת זה יוצא לאור ללא מטרת רווח, ללא תמיכה ממסדית וללא פרסומות - מתוך בחירה. ניליון זה יצא לאור הודות לאנשים שקבו את הגיליון הקודם של הערת שוליים ולאמנים המשתתפים, אשר הסכימו לפרסום יצירותיהם ללא תמורה כספית.

(H)Earat Shulaym is an independent quarterly of contemporary art and literature published by the group of artists, SALA-MANCA. The purpose of the magazine is to temporarily shift the gaze of "the reader" from the dominant culture, which, for the group members, is mostly a marginal culture. The aim is to expose works that were conceptualized far from main existing trends. This magazine is published without any official support.

Editors: Lea Mauas, Diego Rotman

אפשר להשיג את הערת שוליים בירושלים ב: balance, רח' שץ 8; קפה-ביסטרו 'זיגמונד', רח' עזה פינת האר"י, או במערכת כתב-העת בטלפון 02-6244352, או דרך הדואר האלקטרוני salamanca00@yahoo.com. בתל-אביב ב: 'פרוזה', דיזנגוף 163; תולעת ספרים, בול 30, גלרית .o.p.a.l. מוזיאון תל-אביב לאמנות.

המעוניינים להשתתף בכתב-עת זה או להשיג גיליונות אחרים, מוזמנים לפנות ל: sala-manca: ת.ד. 24169 - ירושלים (91240) 02-6244352, 055-704307 salamanca00@yahoo.com

© 2002 כל הזכויות שמורות ל sala-manca. המעוניין להעתיק או להפיץ כתב-עת זה או קטעים ממנו, בצורה או באופן כלשהו, אלקטרוני או מכני, לרבות צילום או הקלטה, מוזמן לקבל אישור בכתב של המחברים ושל עורכי כתב-העת.

ה.ע.ר.ת ש.ו.ל.י.ם

דבר העורכים

הגיליון הרביעי של **הערת שוליים** מוקדש לעבודות צילום במוכן הרחב של המושג - צילומי סטילס, זירוקס, רנטגן ועבודות פקס.

צילום הסטילס זוכה ללגיטימציה בעולם האמנות ועל תרומתו והשפעתו על תחומי אמנות אחרים אין עוררין. תחומי צילום אחרים עדין לא זכו להכרה על אף ההישגים החשובים של היוצרים בתחום. אמנות הזירוקס (Photocopy Art), שראשיתה בשנות השישים של המאה העשרים, התפתחה לראשונה במסגרת התנועה הבינלאומית לאמנות בדואר, כזרם ייחודי של ביטוי אמנותי זול, מהיר ומתאים למשלוח¹. אמנות הפקס (Fax Art), שהחלה להתפתח בשנות השבעים, היתה המשך ישיר של אמנות הזירוקס, והתאפיינה אף היא בעלויות נמוכות וביצירת עבודות הנוצרות תוך כדי משלוח. זרמי אמנות אלה המשיכו להתפתח בד בבד עם השתכללות מכוונות הצילום והפקס, ורבים ממאפייניהן עברו בירושה לסוגים השונים של האמנות הדיגיטלית. אמנות זו, שראשיתה בשנות השמונים של המאה שעברה, היוותה מוקד הגירה לרבים מחלוצי אמנויות אלה². זרם אמנותי אחר שזכה לתשומת לב מועטה בתולדות הצילום הוא אמנות הרנטגן³ אשר התפתחה בעיקר בתקופה הסוערת של האירגון 'רופאים-אמנים'.

גיליון זה מאחד, הן מבחינה סמנטית והן מבחינת המצע (הנייר), מספר תחומים בעלי מעמד שונה בשיח האמנותי. נייר ההדפסה המשמש את אמן הצילום בעבודתו (נייר צילום, נייר משרדי, נייר פקס וכו') הוא מרכיב מאפיין ומרכזי בהגדרת הז'אנר. הצגת סגנונות הצילום השונים על מצע אחיד מרחיקה אותם מן המדיום הטבעי שלהם ומעלה שאלות לגבי הגבולות החוצצים בין התחומים מכאן, ואופני הייצוג המקובלים מכאן. הנייר שעליו מודפס **הערת שוליים** - נייר משוחזר בעל טקסטורה משתנה וצבע לא אחיד - לא רק משפיע על מראה העבודות ומשנה אותן מעט מעותק לעותק, אלא אף משווה בכתב העת את התחומים השונים. הכוונה בגיליון זה אינה רק לפרסם את העבודות כפשוטן, אלא גם להזמין את המתבונן למציאות צילום ייחודית שבה מתקיים דו-שיח בין תחומי הצילום.

העבודות בגיליון הנוכחי, שייכות לזרמים העכשוויים באמנות הצילום בישראל. בתחום הסטילס מובאות עבודותיהם של לירז פאנק, שי יגנץ, קרן שביט, רונה יפמן, רמי מימון, ארי טרומן ומרסלו לאובר. בתחום דימויי הזירוקס והפקס מוצגות עבודותיהם של פיל וגליה קולקטיב, יונתן ויניצקי, אלכסנדר גרינפלד ו SALA-MANCA. בתחום הרנטגן מוצגת עבודתו של ד"ר מריינברג מארגון 'רופאים-אמנים', ועבודתו של פרופ' רנטגן עצמו, 'מחווה לניפס' (Niepce)⁴. כמו כן, מובא בגיליון מחזור שירים של אביב טלמור, המטפל במושג הצילום באמצעים רטוריים.

בהגעתו לעמוד האמצע יגלה הקורא שהגיע לתחילת הגיליון ולהיפך. הגיליון הרביעי של **הערת שוליים** הוא גיליון חול.

שער אחורי: "צילומי רנטגן של ידיו של המשורר ז'ואו דלגדו השבורות על-ידי הצבא 23 במארץ 1976". צילום של ד"ר מריינברג בפוסטר של איגוד הרופאים האמנים למען זכויות האדם (ארגנטינה).

1 ראו: Liss D., "Photocopy Art - Who Were the Pioneers", Artfocus 56, 1995.
 2 התחומים המיוצגים בגיליון פועלים באמצעים מכניים ומתחמקים לפעמים כמודע ובמופגן מהתרבות הדיגיטלית השלטת היום ומנהלים איתה דיאלוג. ראו: Flusser, V. Towards a Philosophy of Photography, 1984.
 3 אנו מודים לאורית טנא, על כך שהאירה את עינינו בחשיבות שבמתן ביטוי לאמנות זו בגיליון הנוכחי. על אמנות הרנטגן, ראו מאמרו של (Suarez, P. "Los Rayos X - En visperas de un nuevo arte de denuncia", Ruptura Nro. 7 (Agosto, 1974).
 4 שתי העבודות שייכות לזרם האמנותי הפוסט-ריאליסטי, שפעל בתקופה בה השימוש בצילומי רנטגן והמאבק למען הכרה בו כאמנות בזכות עצמה, היה בשיאו ואף זכה לשורה אחת באנציקלופדיה בריטניקה. על האסכולה הפוסט-ריאליסטית ראו: ק, ג., "המניפסט המצונזר של האסכולה הפוסט-ריאליסטית", בתוך **קולה של המילה**, ירושלים, 2001, עמ' 30-31.

■ ■ לירז פאנק

1.
תקוע ביבשת
ומולדת זו
אינה דבשתי.
- כמטרת קרטון
ללא
חורי קליעים.
- לא
די לי
בקיומי
- וליבי, שעתיק
מכל יינות חבל הלאַר,
אינו צובט שוב
- בצר לי.
פעולתו תקיפה
כעקשן על משמרתו,
- כִּזְכָּר מיוחם,
כצולפח לח.
- זקפתי יונקת כוחה
מאתנן ותשר
וכזב התשוקה.
- המין כעלוקה:
דמיון רב מימדי
אודות בשר טרי.
- איטליז מנפיק עצמו
בנפשי שלוקת הזיכרון.
2.
אוהב אותה
מוסיקה
עטינית
ושופעת הוד
- שנים רבות אחר כך
היא שרה
לי כבר אחרת,
- קלופת נעורים
ומאופרת,
- עדה יחידה
לאהבותי הישנות,
- שאם היא תגמר
יגמר זכרוני.
- אוזנה כרויה
לשינויים מהירים
טרופי זמן נְמָרִי.
- מתישהו הופיעו תווי
פניה במראה
- (ואני כבר שמן ומקריח)
- חייכו ורקדו
רפרפו ועמלו
בלי להחליף מילה
- סבאו את חושי
עד כלות,
- שלא אתכלה בעצבוני.
3.
שלושה שוטים של פֶּן תוך כדי נסיעה:
- I
בית בסגנון רומנסקי
בצבע חום,
צומח כתלולית קבר.
- II
שלגים:
חורף 91.
- יש נשים
שלא
אזכה
שוב לשכח.
- שוב לשכוח
את גופן
שצמח והִנְפֵץ איתי.
- וקמילתן תהיה זכרוני הקצר.
- III
ערפל:
אירופה במבוכה.
- עד כמה חשוב גופן על נשמתן?
עד כמה חשובה הצורה על התוכן?
עד כמה קשובה גוויתי לאת החפירה?
- עד כמה
פגומה
יכולתי
לאהוב
- ויכולתי להתגבר על כך?
4.
ציאניד
חומר
מסוכן.
- גם אני.
- עבודתי
לגעת במוות.
- לא מסתדר איתה בראש עד הסוף.

קשה לחקור
קשה מה שקורה
קשה ההבנה.

סאונד:
של בָּנֵט, מי חמצן ומוניטור.
מוסיקת העידן החדש.

יש לי חולה
והיא הולכת למות,

אם בשרה לא ימות,
זה יהיה נס

ואם ימות
(מות ימות)

גם זה נס.

אני עונה באומץ
לבן הבוכה

עם העיניים ברצפה,
בדרך לַיְהִיָּם.

5.
מתפתח בי מנגנון הגנה
מפני עומס הזוועה.

קהות חושים
אינה
אלא פחד עלוב.

לא רחמים
לא הזדהות
לא ריגוש

רק פחד במינון נמוך.

הלילה מסרב לבוא
משמע
הפחד מתעקש לשרוד.

מכאן נובע בי
הצידוק
לחשיבה אסוציאטיבית:

פייר בולז
הוא כתם אוזו על מים

צמד אקדוחנים בדו-קרב
שולפים ים אל המציאות
או
אל
השכיחה שבאמנויות.

6.
הילד מוזיקנט,
יהיה כליזמר,

לא יכול להפרד
מ'בֹּקֶה מִיִּסְסִי'
מבלי להפרד מסבתו

שהוא כל עצבונה
והיא כל ישותו.

7.
חיי כמטרונום:
איני זז,
רק מתקתק את
יתרת הזמן
הקצוב.

עצוב.

שומע שריטות
ישנות בתקליטי.

לא שריטה
יש שם.

גם הם, אני מניח,
מתקלפים מעובדת חסרוני.

כטעם גניזת המוזיקה שאהבתי
טעם גניזת השיר - חסר טעם.

אני ברשימת המורדים.
גם מצב סבתי מדאיג.

לאחרונה היא מתעקשת להיות
לא רק תחת מצבתה.

8.
שתי הברות:
בְּרֶבֶךְ/דוֹקֵק.

זוועה
ניתן להבין

בְּשֶׁקֶט שאחרי

כמו זיון
שמתבהרת איכותו

בְּשֶׁקֶט שאחרי.

בשואה שיחקו
זכרים
שיחקו בְּזוועה.

באותו מנגנון הגנה,
באותה קהות חושים,

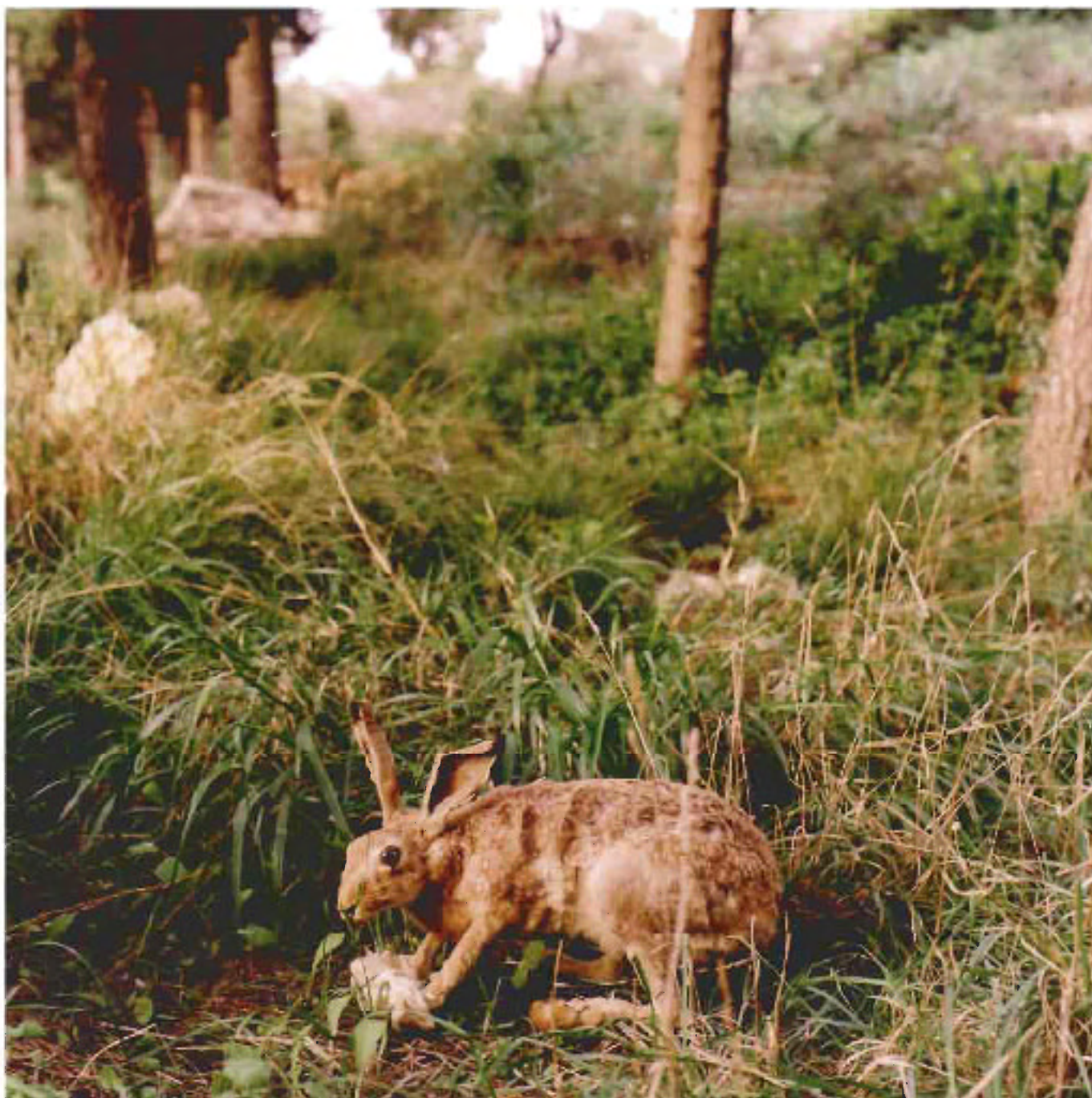
במינון מרוכז יותר
וסגור.

השוני
בין הצרכן הזהיר
לנרקומן
הוא המחיר.

באירופה
הכל
סגור ומסוגר.

כל שנותר מבשרך	לכל עיר - נהר ועבר ושם טוב וכובש שבעלה בחיפזון ויגון וכו'.
הוא זיכרון חונק, זה המת, ותשוקתי זה החי, אללי, אללי	9. רשומת אפסנאות (מצאי חלקי): חדר עינניים - אחד (שהוא גם) תא וידויים - אחד מסדרון מוביל לשם - אחד (מפותל, כדי לשבור אקוסטית, את אינספור) קולות אינספור הזועקים - אינספור עמדות תליה - שלוש עמדות ירי - תשע עמדת מוצא - סבי שברח מדכאו מנדלי שמירה: ראה מסמך נפרד תרגיל: לוח שמות ניצולים + = לוח שמות נספים לוח שמות קורבנות. התוצאה - שכחה סטיית תקן מידע היסטורי - גבוה מוכר כרטיסי כניסה - אחד כניסה - אחת יציאה - אין
.11 תקריב עצמי: מתי אני הכי הכי (כש) אני אחי אחי.	מזמור: אחד, מי יודע? אחד, אני יודע. אחת שואתי (x6), שבשמיים ובארץ.
אין זו התחכמות (כי אם)	זעקה היא ביטוי יחידי שאינו אובד בנסיון ההיגוי ויוצאת רק ויברציה ביד.
בדידות ואלימות וביטויה גם. חוסר ביטוי מצוקות הלב הוא סוג של אלימות.	סטיל שחור לבן: 'הזעקה' של אדוארד מונק סוף (לא סגור סופית): מצלמה באאוט אוף פוקוס על סתיו אדום.
בעניין אלימות שמורה ההגמוניה האבירית לזיכרון התרבותי, הקולקטיבי, של השבטים הטאוטונים והקיקדורים.	10. הפרמטרים משתנים, במישות גופך האלסטי. הִנֵּעַ והנאה. בזמן משגל אני גל עצמות ועוצמות משתנות, קל מגע. כיצד, בדיעבד, בועל המת את החי?

קרן שביט

<p>IV הזמן החולף גורע איכויות ממני אל הואקום המוחלט.</p> <p>אני מנסה להירגע במגע הטנור של קולטריין.</p> <p>ההאזנה, מעצם רוחה, פסיבית,</p> <p>מחותלת בהסכמה להיות מרוקמה.</p> <p>התרמית, אם היא מוצלחת, שווה הכל.</p> <p>.14 אנו קרבים זה לזו</p> <p>נוגעים מין הוא אקט</p> <p>נוגעים גוף אבסטרקט</p> <p>אינך גונחת גבוה יותר מזרם הדם.</p> <p>אהבה היא מגע בשרי בזיכרון שהותך.</p> <p>אינך גונחת מתוך אותה הדחקת אותה ריגשת מגע</p> <p>אותה תנועה אחת בלתי אין אחרת.</p> <p>הרי את מקודשת לי בערווה רותחת זו הענודה באיברי הרי</p> <p>את אותה אישה אחת ואותה אישה אחרת.</p> <p>הזמן דולף בפייד אאוט</p> <p>אני נגרע מאוני.</p> <p>הערך המוחלט, האחיד, בו ניתן לקומפוזיציה</p>	<p>.12 אני דוחף אצבע (שאינה מספיקת) לתוך נקבתי</p> <p>אע"פ שאינה כלל לצידי.</p> <p>אני בא בה ואליה בשתי ידיים נוטפות ובוועטות.</p> <p>כל הזכרים באים אל הנקבות</p> <p>והן אינן מלאות.</p> <p>שרירי נחים, עצבי שטוחים,</p> <p>כשדות העמק ההוא,</p> <p>כר נוצות לחלומות ולבעלי ניצוצות.</p> <p>"אם אשכחך..." אינו טיעון אמין</p> <p>לנערה מוכת סימאון תשוקה,</p> <p>מה גם שהיא שם ואני פה</p> <p>ואהבתי פנה כאלכוהול.</p> <p>.13 פסקול:</p> <p>I עורי עורי השונמית האדמונית, נטפי נטיפך אל הכרה וחישה ויקיצה, עורי לתוך אוושת מציאות חמקנית.</p> <p>II הדימוי הפיסי והמטפיסי ברוחו של הקורא אל לו להתבסס על פולרואיד או שחור-לבן.</p> <p>III גופי עמוק בגופך בתמיסת פיתוח הנגאטיב.</p> <p>בדממת אלחוט ורכות שוזף גלגל עיני הזר בבשרך.</p>
---	---

III
אימה: נעה בעצמאות יחסית
ללא כל פחד

בתוכי
כבתוך
עולם של חלום.

IV
תנועת המצלמה השולית
הופכת לתנועה עיקרית
ועוקבת אחר גב הגיבור
(התשוקה) המתרחק סופית
ממושאו (אבי).

ועל כך בפרק הבא.

לנסוק לתודעה
הוא

התיעוד המתקיים
בסוף הנגיעה,

כשהזמן נקפץ
לאגרוף זיכרון.

15. צילומי פנים:

שיכור זרוק בפינת מסבאה
בסגנון ארט דקו, בה
סך פיתולי הנפשות הפועלות
ומעצב הפנים
והחוץ והנחוץ
לצופה הצופן בחובו
את סך כל החומר
התבוני, הויזואלי,
החומר המפורש, האלוהי,
וזרוק מבט כללי.

מגע השיכור
במידע האסתטי,

אינו עובר
לזיכרון הטמוע.

כיתוב עובר
שכתוב,

המידע כוזב
ותמוה,

מולאם, מאוית,
מאום

ע"י השכחה
השכיחה גם בי.

16. ראפ קט

I
התשוקה (הגיבור), במאבקה
במושאה (מוקד הדרמה),

נמלטת ממצב מייסר
של חוסר תנועה,

אל תנועה בכבלים
וערוצי וידאו.

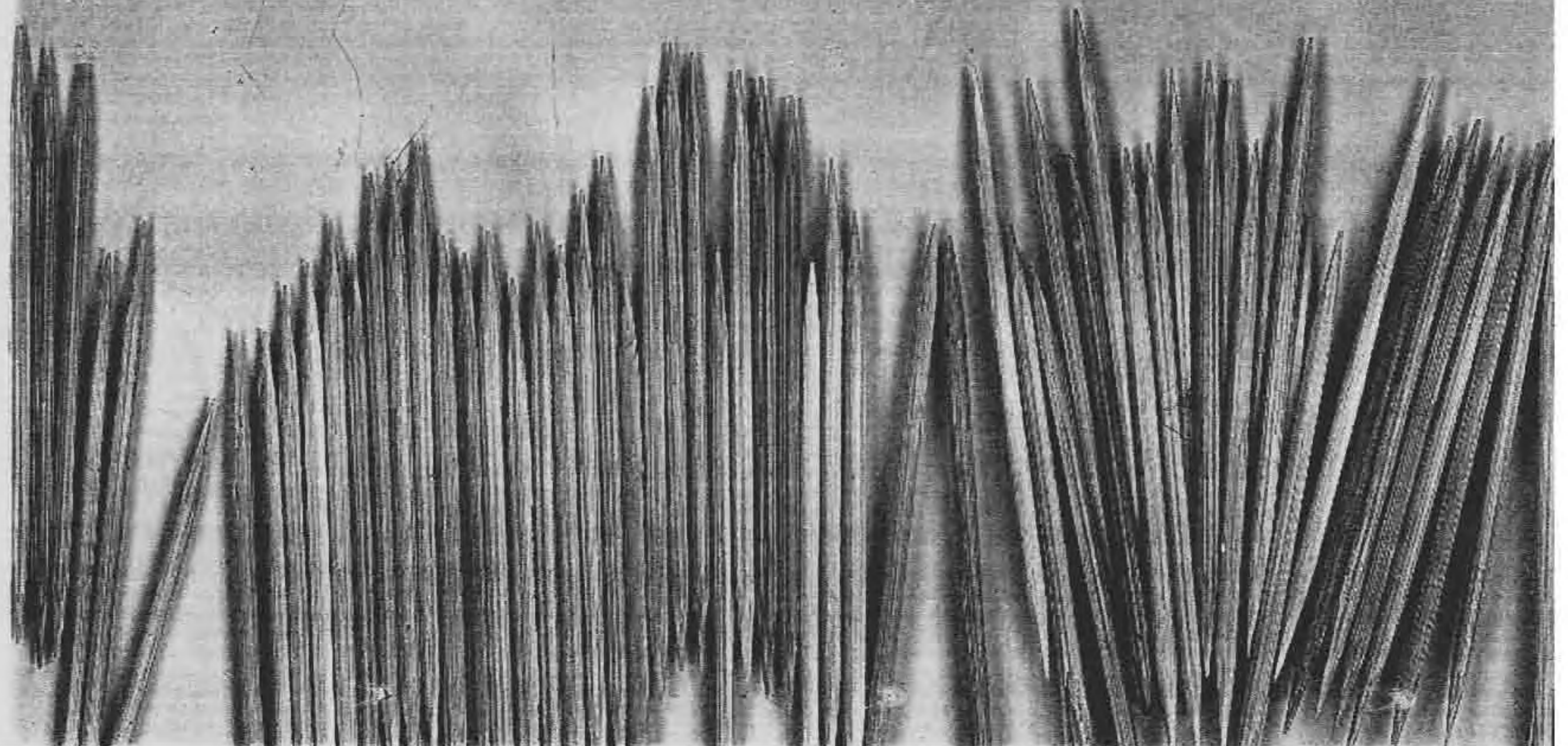
II
הצורה: היא התוכן

ולהפך.

הטכניקה: זרה.

JAMBO → HI, SHALOM,

HABARI → ,, ,,

NAKUPENOA → I LOVE YOU.

KWAHERI → GOODBYE.

SANA → VERY MUCH

MZURI SANA → VERY GOOD

SAFARI → JOURNEY IN JUNGLE.

JINA LAKO? WHAT'S YOUR NAME

JINA LANGANI? MY NAME IS.

MIMI → ME

WEWE → YOU.

WEWE NI MZURI SANA → You're beautiful

KARIBU

PESA NI

NGAFA

NATAKA

HII →

MAJI →

LAKINI -

BARDA -

HAPANA

NDIO

M SICHANA

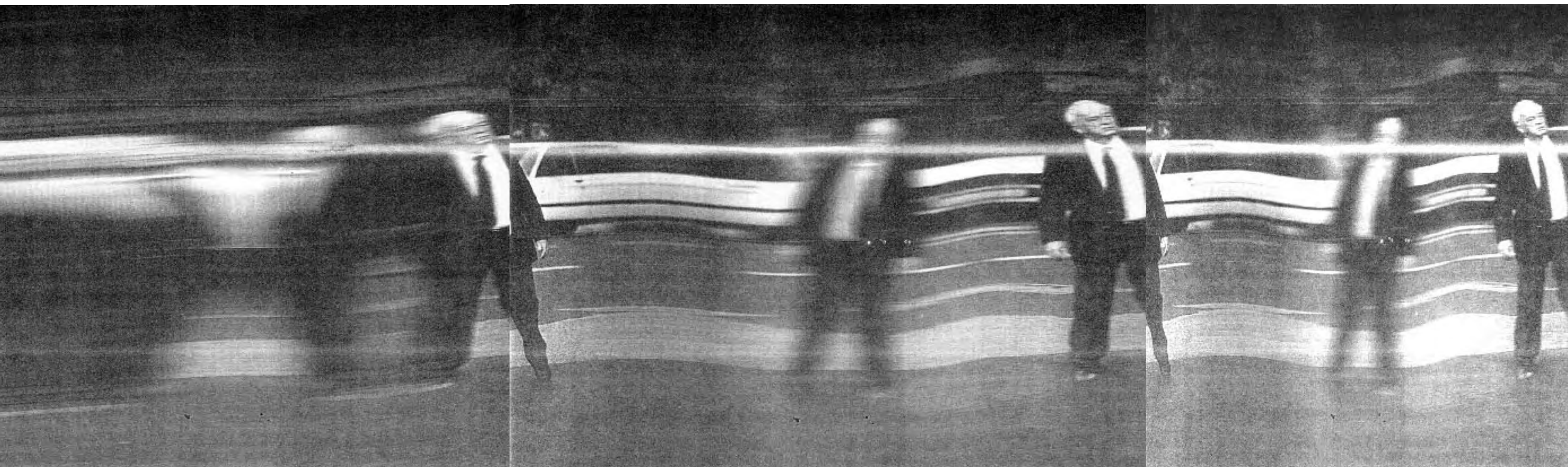
MUME

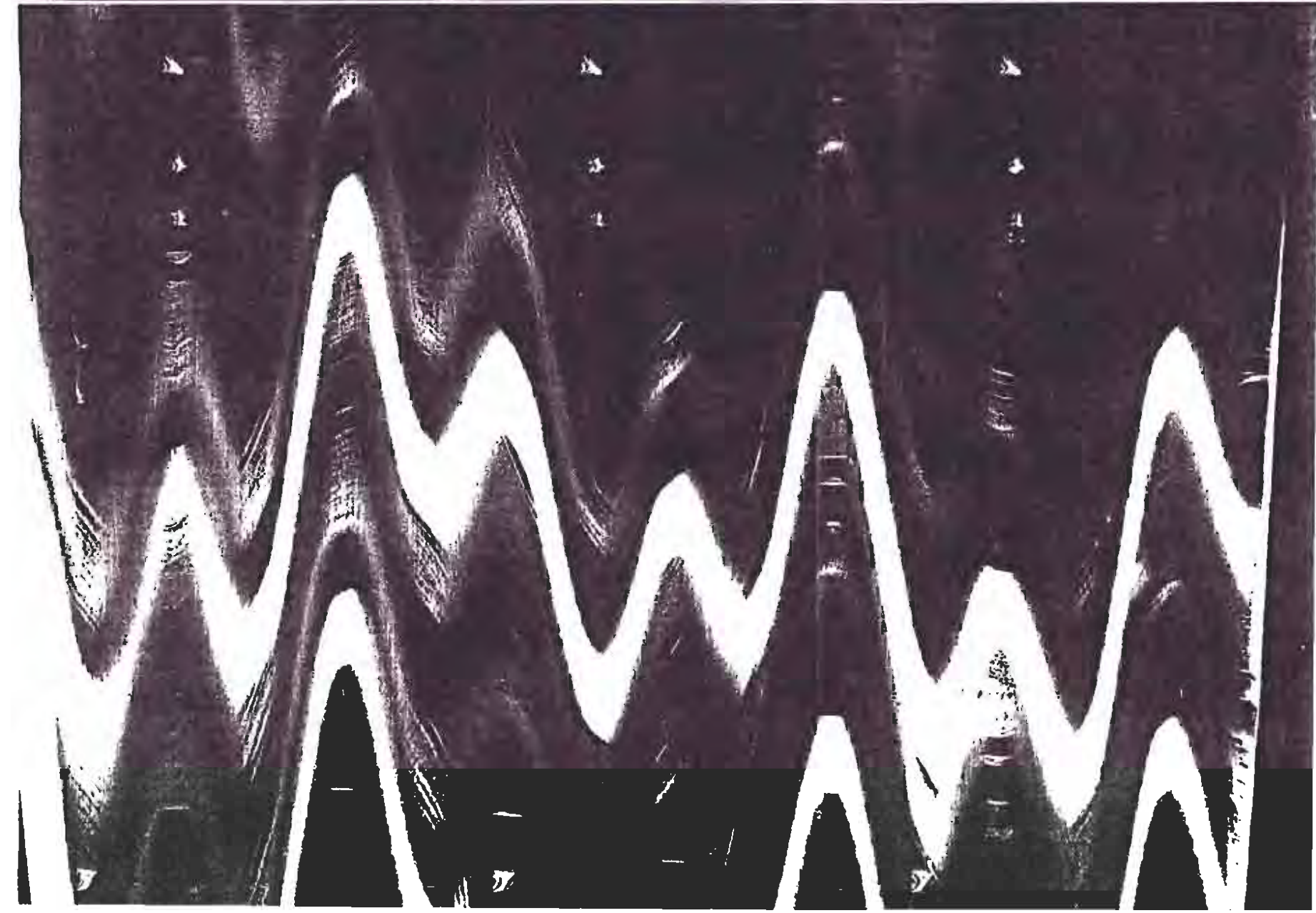
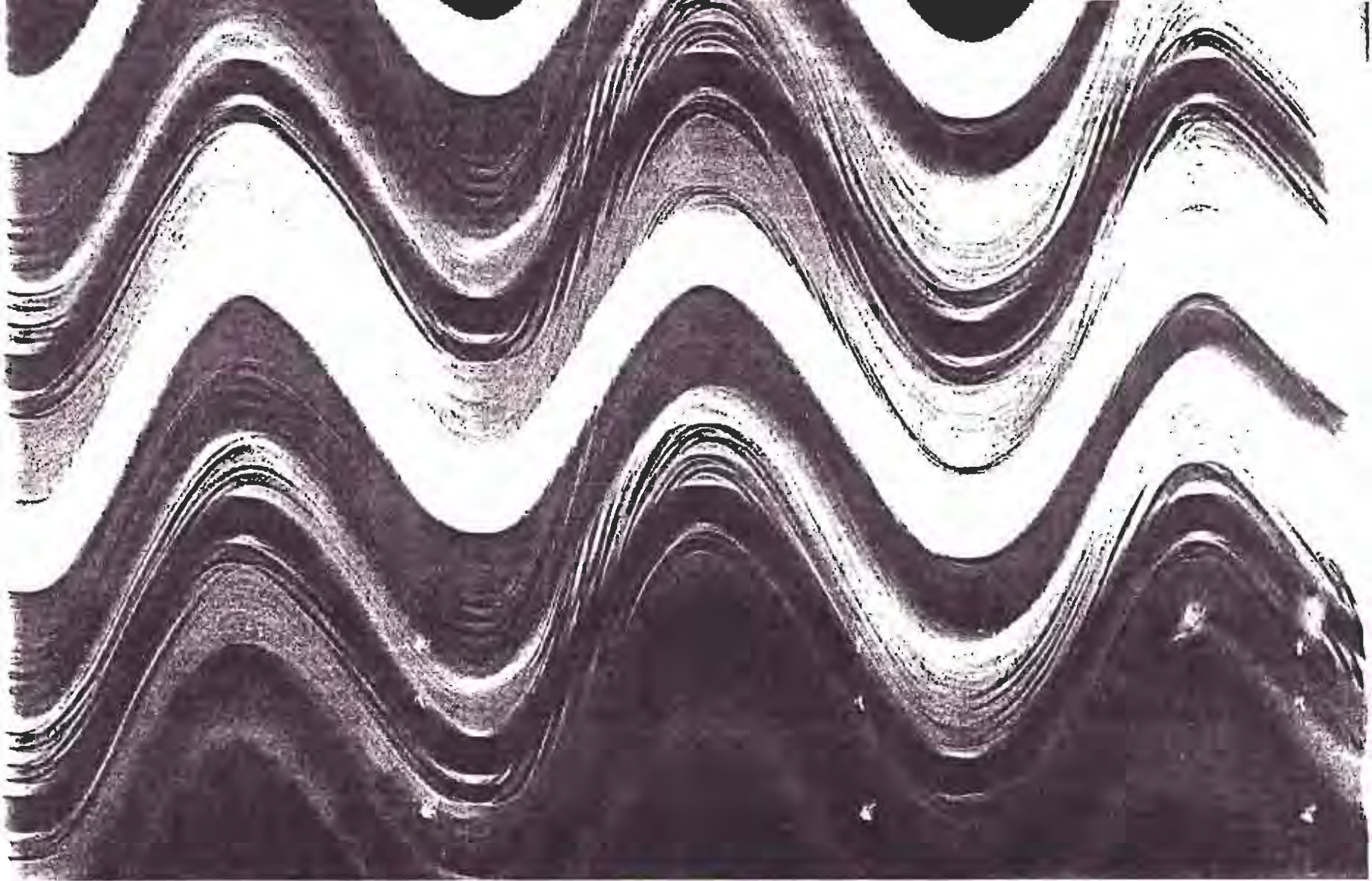
MONEY

R.

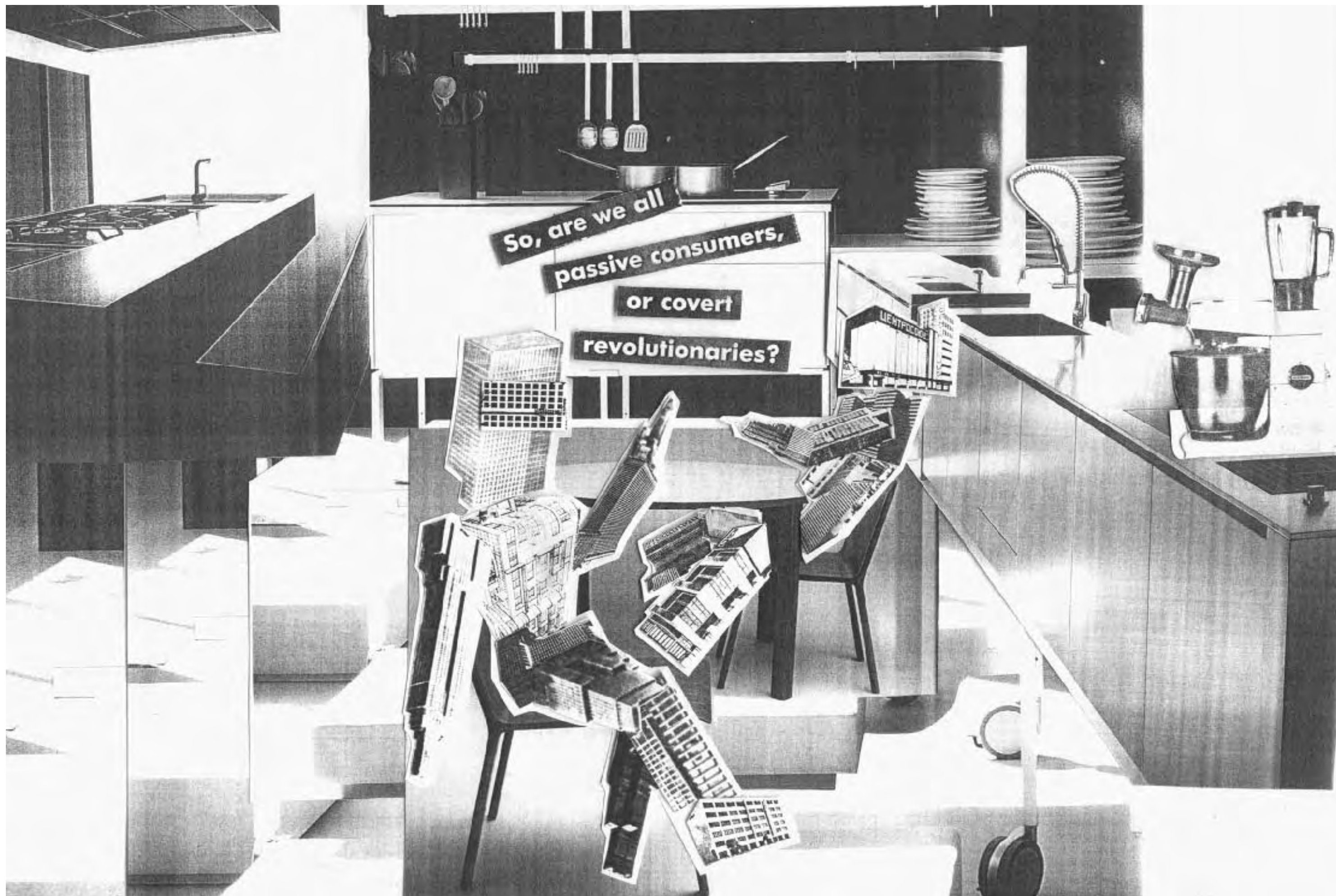

אלכסנדר גרינוולד

ESTAS SON LAS RADIOGRAFIAS DE LAS MANOS DEL POETA
JOAO DELGADO QUEBRADAS POR EL EJERCITO EL DIA 23
DE ABRIL DE 1976

7

PS-8000